

Tisdagen den
13 februari 1979

Tisdagen den 13 februari

Kl. 15.00

§ 1 Om möjligheterna till järnvägstransporter vid en stängning av hamnarna i Norrbotten

Om möjligheterna till järnvägstransporter vid en stängning av hamnarna i Norrbotten

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Sten-Ove Sundströms* (s) den 31 januari anmälda fråga, 1978/79:323, och anförde:

Herr talman! Sten-Ove Sundström har frågat mig om jag är beredd att vidta åtgärder för att en tillfredsställande transportförsörjning skall kunna upprätthållas via SJ vid en stängning av hamnarna i Norrbotten.

SJ kan klara en del av det behov av extra landtransporter som uppstår om Norrbottenshamnarna måste stängas. Tillgängliga resurser i form av lok, godsvagnar och personal räcker dock inte till för att klara hela det extra behovet. Att hålla så stora reserver av lok och vagnar som skulle krävas i den issituation som nu råder skulle innebära en alltför kraftig belastning på SJ:s ekonomi.

Som bekant har det skett en kraftig förstärkning av isbrytarresurserna under senare år. Därigenom kan sjöfarten pågå i betydligt större omfattning nu än tidigare, även under besvärliga isförhållanden. Enligt uppgift från sjöfartsverket är det f. n. inte aktuellt att stänga hamnarna i Norrbotten. I vilken mån det kommer att bli nödvändigt senare beror bl. a. på den kommande periodens vind- och temperaturförhållanden.

STEN-OVE SUNDSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min fråga.

Bakgrunden till frågan är att den ovanligt kalla vintern resulterat i en besvärande isläggning efter hela landets kuster. Om det kyliga vädret fortsätter, kan en omfördelning av isbrytarnas insatser bli nödvändig, och ytterst kan detta medföra att någon eller några av de norrländska hamnarna tvingas stänga för en längre eller kortare tid.

En sådan här situation är naturligtvis ovanlig; den brukar inträffa endast en eller ett par gånger per tioårsperiod. Men om den inträffar, så är det givetvis viktigt att vi har en tillfredsställande beredskap, framför allt hos SJ, för att klara en del av den stora godsmängden.

Det framgår också av statsrådets svar att SJ självfallet inte kan klara av hela den godsmängd som det kan bli fråga om ifall vissa hamnar kommer att stängas. Men jag tycker ändå att man bör kunna få fram en beredskap för den händelse att en stängning skulle bli nödvändig. Jag kan inte i statsrådets svar utläsa att man på regeringshåll tycker att det är angeläget att få till stånd en sådan beredskap. Det är visserligen inte aktuellt f. n. att stänga någon hamn,

men det kan bli det. Inte förrän i mars månad börjar man som regel nå toppen i fråga om isproblem.

Om man inte skärper beredskapen inom SJ, resulterar en eventuell stängning av någon hamn i att vi får en stor mängd tunga transporter på landsväg. Jag tycker det är angeläget med en beredskap som kan hjälpa till att styra över så mycket som möjligt av dessa godstransporter till SJ.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 2 Om den framtida trafikpolitiken

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM erhöll ordet för att besvara *Eva Hjelmströms* (vpk) den 6 februari anmälda fråga, 1978/79:329, och anförde:

Herr talman! Eva Hjelmström har frågat mig om jag anser att investeringar som ensidigt gynnar ytterligare privatbilism i tätorter är i linje med de tankegångar som måste präglade en framtida trafikpolitik.

Som jag har framhållit vid skilda tillfällen, bl. a. här i kammaren, kommer regeringen under våren att förelägga riksdagen en samlad trafikpolitisk proposition. Propositionen kommer bl. a. att behandla regeringens principiella syn på mål och medel i trafikpolitiken, den framtida vägpolitiken och kollektivtrafikfrågor, speciellt vad avser tätortstrafiken.

De tankegångar som enligt regeringen bör präglade den framtida trafikpolitiken kommer således inom kort att redovisas för riksdagen. Jag är därför inte nu beredd att närmare gå in på Eva Hjelmströms fråga.

EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! För omkring ett och ett halvt år sedan ställde jag en liknande fråga till den dåvarande trafikansvarige, herr Turesson, men inte heller då fick jag ett klargörande svar. Redan vid det tillfället pekade jag på vådorna av den förda trafikpolitiken – att den hårt drabbar tätorternas invånare och då främst barnen.

Nu har det skett ett senkommet och yrvaket uppvaknande på ansvarigt håll. Det är bra, men det vore än bättre om det också gav praktiska resultat, och det snabbt.

Det klagas ju över människors misstro mot politikerna, men vad annat kan man vänta sig när de ser hur politikerna agerar? Ta det exempel som jag tagit upp i frågan, ett principiellt viktigt sådant: Först beslutar Stockholms kommunalpolitiker med socialdemokrater och folkpartister i spetsen att bygga en jättelik högbro, som ytterligare kommer att underlätta för bilisterna att ta sig in i staden, en bro som byggs med huvudsakligen statliga medel. Ett år senare står samma kommunalpolitiker upp och säger: Nu skall vi göra det svårt för bilisterna att ta sig in i staden – nu skall vi stänga filer och införa tullar. Och det är också bra. Men varför då bygga denna gigantiska bro? Det finns ingen som helst logik, inget som helst vett eller reson i dessa politikers

handlande. Är det då konstigt om de blir misstrodda? Är det då konstigt om människor känner sig överkörda och blir förgade?

Det enda rimliga vore ju, att om miljöskäl och mänskliga hänsyn visar att en planerad bro eller en planerad väg inte bör byggas, så skall vägverket vägra att bevilja anslag till kommunerna för den bron eller den vägen. Och alla de miljoner som man därigenom skulle spara skulle mer än väl räcka till för att bygga ut en mycket bra kollektivtrafik.

Kommunikationsministern har alltså inte svarat på min fråga, och jag vill därför sluta med att precisera den något.

Är Anitha Bondestam beredd att ge vägverket sådana direktiv att verket vägrar att ge anslag till projekt som uppenbarligen är vansinniga från miljösynpunkt, exempelvis högbron i Stockholm? Är Anitha Bondestam beredd att göra sådana lagändringar exempelvis beträffande infartsförbud eller bitullar som gör det möjligt att mycket snabbt minska privatbilismen i tätorterna? Och slutligen: Är kommunikationsministern beredd att satsa mer på kollektivtrafiken?

Dessa frågor kräver människor i tätorterna, i Stockholm, ett svar på, och det nu!

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Jag kan upplysa om att den trafikpolitiska propositionen kommer inom en månad. Då kommer vi att behandla de frågor som Eva Hjelmström har tagit upp här i dag.

EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Den trafikpolitiska propositionen kommer, säger Anitha Bondestam. Nu borde det ju inte vara särskilt svårt att ändå svara på mina frågor. Är man beredd att satsa på kollektivtrafiken eller är man det inte? Det går att svara ett rakt ja eller nej på en sådan fråga. Är man beredd att ta större hänsyn till miljöskäl än vad man gör i dag? I dag är det uppenbarligen så att vägverkets tilldelningsprinciper ensidigt gynnar en ohämmad privatbilism. Är man alltså beredd att vidta åtgärder för att hindra att barnen och andra boende i tätorterna blir lemlästade och dessutom avgasförgiftade?

Jag tycker inte att det är svåra frågor, och jag tycker att man kan kräva ett svar på dem nu.

Kommunikationsministern ANITHA BONDESTAM:

Herr talman! Den trafikpolitiska propositionen strävar till att uppnå en bättre trafikförsörjning för landets olika delar, och vi kommer givetvis att ta hänsyn till de olika mål som samhället i övrigt har uppställt. Detta kommer att vara en integrerande del i trafikpolitiken.

EVA HJELMSTRÖM (vpk):

Herr talman! Uppnå en bättre trafikförsörjning, sade Anitha Bondestam. Men om jag inte helt missminner mig satte man upp det målet redan 1963. Vad den bättre trafikförsörjningen lett till vet vi ju i dag.

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen i Horn-
dal*

Sedan hänvisade Anitha Bondestam till mål. Vilka mål? Är det sådana mål som främst tar hänsyn till människorna, de boende, eller sådana som främst tar hänsyn till bilisterna och bilfabrikanterna?

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om åtgärder för att trygga sysselsättningen i Horndal

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att besvara Åke Greens (s) den 1 februari anmälda fråga, 1978/79:328, till industriministern, och anförde:

Herr talman! Åke Green har frågat industriministern om vilka insatser regeringen är beredd att vidta för att trygga sysselsättningen i Horndal.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Som Åke Green påpekar arrenderar Boxholms AB Horndalsverken i Avesta kommun t. o. m. den 30 april 1979. Inom Iggesundskoncernen har man varit inställd på att försöka erbjuda de anställda i Horndal ersättnings-sysselsättning i viss utsträckning. Möjligheterna till detta har dock bedömts som mycket begränsade.

Sedan förra våren arbetar på regeringens initiativ en arbetsgrupp i Kopparbergs län med representanter för lokala och regionala myndigheter och med fackliga företrädare på att finna alternativ sysselsättning. En mindre, mekanisk verkstad har etablerat sig i Horndal. Tyvärr har – enligt vad jag inhämtat – framtidsutsikterna för detta företag visat sig mindre goda. Däremot har domänverket tillsammans med en privat intressent övertagit och driver ASSI:s sågverk. Denna verksamhet inger vissa förhoppningar för framtiden. Även en mindre, kemisk industri förbereder etablering i Horndal. Arbetsgruppen kommer att fortsätta ansträngningarna med att skapa ytterligare sysselsättningstillfällen i regionen.

Jag är väl medveten om problemen i Horndal och i Avesta. För egen del vill jag hänvisa till de arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska medel som står till buds för att stödja etablering och bevarande av företag inom området.

ÅKE GREEN (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga. Samtidigt måste jag tyvärr konstatera att det saknar konkreta förslag till åtgärder för att trygga eller förbättra sysselsättningen i Horndal. I det avseendet skiljer sig svaret inte på något sätt från förra industriministerns, Nils Åslings, svar på en liknande fråga, som jag ställde i början av förra året.

Det finns ingen anledning för mig att på nytt beskriva det allvarliga läget i detta samhälle. Förhållandena är säkert väl kända både för arbetsmarknadsministern och för kammarens ledamöter. Vi har åtskilliga gånger tagit upp

problemen i Horndal, vilka också finns dokumenterade i kammarens protokoll.

De förändringar som har skett är tyvärr bara till det sämre. Dessutom har vi nu att kämpa mot tiden. I runt tal återstår bara två månader tills Horndalsverken slår igen för gott, varefter 110-120 anställda blir utan arbete. Detta gäller då en kommun som i dag saknar alla möjligheter att erbjuda några som helst alternativa sysselsättningar.

Jag har hört att Horndalsverken förra året gick med en förlust på i runt tal ett par miljoner. Om samhället skulle gå in och täcka Boxholms förlust skulle det således innebära – om man slår ut det hela på de människor som berörs, 110-120 personer, en kostnad per anställd på 15 000-20 000 kr. Det är, såvitt jag förstår, ett mycket rimligt pris, som ger den grupp som statsrådet talar om i sitt svar ytterligare någon tid för att i lugn och ro försöka skapa de alternativa jobb som krävs för att samhället i fråga över huvud taget skall få en enda liten chans att överleva. Det skulle vara intressant att höra statsrådets reaktion på det lilla tipset – som han får alldeles gratis av mig!

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Låt mig till att börja med påpeka att mitt svar till Åke Green innehöll uppgift om tre företag som är i verksamhet i Horndal. Jag sade att deras framtidsutsikter är något olikartade. Det är för dem alla tre svårt att säga hur prognosen är, men det finns ändå en aktivitet.

Jag nämnde också att regeringen har tillsatt en arbetsgrupp i Kopparbergs län, som arbetar för att finna nya etableringsmöjligheter i Horndal.

Jag vill gärna, herr talman, påminna om att Horndal ligger i Avesta kommun, där vi så sent som i november beslutade att satsa 40 milj. kr. för att säkerställa en sysselsättning på sikt för ungefär 200 nyanställda – enligt de uppgifter jag har fått. Den satsningen gäller stränggjutningsanläggningen vid Avestaverket – en total investering på 210 milj. kr. Så visst har det skett en del i kommunen, det tror jag att Åke Green är beredd att hålla med om. Men det uppstår naturligtvis alltid en svår situation när en arbetsplats av den här storleksordningen läggs ned, och det är det som motiverat de aktiviteter som satts i gång inom kommunen. En lösning enligt de tankegångar som Åke Green var inne på i sitt senaste inlägg skulle bara förlänga problemet – den är inte någon framtidslösning, och det är ändå sådana vi i första hand måste försöka finna.

ÅKE GREEN (s):

Herr talman! Det är alldeles riktigt att det stora järnverket, alltså Avesta Jernverks AB, nu bygger sin stränggjutningsanläggning. Men det innebär tyvärr inte att man skapar fler arbetstillfällen. Prognoseerna som Avesta Jernverks AB har lagt fram tyder i stället på att arbetsstyrkan successivt kommer att minska ganska kraftigt.

Sedan hör det också till saken att Boxholms bruk i dag behöver vartenda göt som man nu tillverkar i Horndal. Det är alltså inte fråga om någon produktion bara för produktionens egen skull.

*Om åtgärder för
att trygga syssel-
sättningen i Horn-
dal*

Tisdagen den
13 februari 1979

*Om lämplighets-
prövning vid rekry-
tering till företags-
intern utbildning
och beredskapsar-
bete*

Vad jag menar är att man på något sätt måste finna en lösning så att Horndalsgruppen, den som finns omtalad i statsrådets svar, får litet mer tid på sig. Det framgår också tydligt av svaret att de satsningar som gjorts på några företag i mycket hög grad har inneburit besvikelser för samhället och människorna där. Jag tror inte att någon i Horndal har den uppfattningen att stålverket på sikt har några större möjligheter att klara sig. Vad man i dag önskar är litet mer tid.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om lämplighetsprövning vid rekrytering till företagsintern utbildning och beredskapsarbete

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN erhöll ordet för att besvara *Sten Svenssons* (m) den 31 januari anmälda interpellation, 1978/79:136, och anförde:

Herr talman! Sten Svensson har frågat mig om jag är beredd att vidtaga sådana åtgärder att lämplighetsprövning i enlighet med gängse anställningsrutiner kan företas vid rekrytering av personer till företagsintern utbildning och beredskapsarbete.

Vad Sten Svensson åsyftar är att han genom massmedia fått den uppfattningen att en arbetsgivare som anordnar beredskapsarbete eller arbetsmarknadsutbildning inte har något avgörande inflytande på vilken person som anvisas av arbetsförmedlingen eller dennes lämplighet.

Jag finner det beklagligt att såväl Sten Svensson som andra människor bibringats denna felaktiga bild. I en debatt i denna kammare så sent som den 1 februari i år försökte jag skapa klarhet i de rutiner som gäller, men det finns tydligen behov av ytterligare klargöranden.

Vad Sten Svensson tänker på när det gäller företagsintern arbetsmarknadsutbildning har jag svårt att förstå, eftersom det vid de former som förekommer fordras att den person för vilken bidrag utgår är anställd i företaget. Beslut om anställning fattas av arbetsgivaren.

Myndigheter eller företag som är beredda att anordna beredskapsarbete anmäler detta till arbetsförmedlingen. Man ger samtidigt en beskrivning av arbetsuppgifterna och de eventuella krav på utbildning och erfarenhet som dessa ställer. Arbetsförmedlingen försöker därefter att anvisa en person som är lämplig för ifrågavarande arbetsuppgifter, dvs. uppfyller bl. a. de krav på utbildning och erfarenhet som har ansetts nödvändiga. Om anordnaren inte delar förmedlingens uppfattning om personens lämplighet för arbetsuppgifterna, kan anordnaren anmäla detta till förmedlingen och begära att anvisningen återtas.

Finner förmedlingen att anordnarens bedömning är riktig, återtas anvisningen, och man söker finna annan lämplig person. Skulle anordnaren och förmedlingen inte komma överens i sin bedömning om den anvisade personens lämplighet, faller förutsättningen för att anordna ett beredskaps-

*Om lämplighets-
prövning vid rekry-
tering till företags-
intern utbildning
och beredskapsar-
bete*

arbete i aktuellt fall. Enkelt uttryckt: det blir inget beredskapsarbete, eftersom förmedlingen inte kan anvisa någon som anordnaren är beredd att ta emot.

För att undvika ytterligare missförstånd kring dessa frågor finns det anledning betona, att jag bestämt avvisar varje tanke på att arbetsgivarna ensidigt skulle få bestämma vem som skall ha ett beredskapsarbete. Hela syftet med beredskapsarbetet som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd skulle härigenom förfelas. Det vore dessutom en ordning som går stick i stäv mot de strävanden som ligger bakom bl. a. den av riksdagen under stor enighet antagna lagen om anställningsfrämjande åtgärder.

STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag har tagit del av debatten den 1 februari och övervägde då att återta interpellationen. Men med hänsyn till den fortsatta debatten i massmedia samt till det förhållandet att jag tagit upp andra aspekter på frågan kom jag fram till att det ändock vore värdefullt, om ytterligare klarlägganden kunde göras. Jag är därför tacksam att arbetsmarknadsministern har velat tillmötesgå denna önskan.

Jag skall också ge ett exempel på den pressdebatt som jag åsyftar. I en dagstidning kunde man nyligen läsa följande förklaring till den utblivna lämplighetsprövningen vid Östra sjukhuset i Malmö:

”Jo, säger, enligt TT, personalchefen, orsaken är att det handlar om ett beredskapsarbete. Enligt arbetsmarknadsverkets anvisningar skall man från sjukvårdsförvaltningens sida inte lägga sig i vem som erhåller beredskapsjobb inom sjukvården.

Uppgiften förefaller minst sagt egendomlig. Gäller arbetsmarknadsmyndigheternas ord som lag i ärenden av detta slag? Har sjukvårdsförvaltningarna ingenting att säga till om när det gäller val av medarbetare på vårdområdet?

I så fall måste någonting vara mycket snett. Även den här frågan måste bli föremål för noggrann genomlysning och om det verkligen förhåller sig så att arbetsmarknadsmyndigheterna kan, eller anser sig kunna, diktera vem som skall ha det eller det jobbet – oavsett lämplighet – bör rättelse omedelbart komma till stånd.”

Nu menar jag inte att det återgivna citatet skall uppfattas efter bokstaven, men förekomsten av sådana uttalanden vittnar om den osäkerhet som kan råda rörande bestämmelsernas utformning eller deras tolkning och tillämpning. Om den debatt som jag hänvisat till speglar ett verkligt förhållande, bör den ge oss politiker anledning att noggrant analysera problemen.

Jag utgår från att vi diskuterar enbart personer som anvisas från arbetsförmedlingen, och jag utgår också från det förhållandet att företagets och myndigheternas anställningsrutiner tillämpas i samförstånd med berörda fackliga organisationer.

Vi vet att lagstiftningen ålägger alla arbetsgivare – såväl inom den offentliga sektorn som inom det enskilda näringslivet – ett omfattande ansvar för all den personal som är verksam på en arbetsplats, bl. a. från

*Om lämplighets-
prövning vid rekry-
tering till företags-
intern utbildning
och beredskapsar-
bete*

arbetskyddssynpunkt. Därför är det rimligt att arbetsgivarna har det avgörande inflytandet över vilka personer som skall få vara verksamma på en arbetsplats – oavsett om det gäller ordinarie anställning, praktikanställningar, beredskapsarbete eller företagsintern AMU-utbildning. Det förekommer ofta att personer med olika anställningsförhållanden deltar samtidigt i ett gemensamt arbetslag.

Därför skall de parter – arbetsgivare och fackliga organisationer – som har det yttersta ansvaret för verksamhetens bedrivande också ha det avgörande inflytandet över vilka personer som skall delta i verksamheten. Beslut och ansvar skall alltid kopplas till samma huvudman. Vad som exempelvis hänt vid Östra sjukhuset i Malmö talar för att en sådan princip ständigt måste upprätthållas.

Jag konstaterar nu att arbetsmarknadsministern har givit klara besked på de punkter som jag tagit upp i interpellationen, nämligen att det är arbetsgivarna som har det slutliga avgörandet. Det finns inga skäl för mig att begära några ytterligare förtydliganden.

Herr talman! Genom svaret den 1 februari och genom det svar som har lämnats i dag borde all oklarhet vara skingrad. Jag ber att särskilt få tacka arbetsmarknadsministern för att han välvilligt har medverkat till detta.

Arbetsmarknadsministern ROLF WIRTÉN:

Herr talman! Jag har inte mycket att tillägga till Sten Svenssons inlägg här med kommentarer till mitt svar på interpellationen. Jag vill ändå framhålla det som stod redan i mitt svar, nämligen att det inte gäller ett ensidigt beslutsfattande från arbetsgivarens sida, utan man måste naturligtvis hela tiden ha i tankarna att vi vill skapa arbetstillfällen för arbetslös ungdom och att det är det som är det primära för att ha beredskapsarbete. Det är också därför som förmedlingen anvisar ungdomar till de arbetsuppgifter som en huvudman kan föreslå. Är det då så att anordnaren finner att den person som anvisats är olämplig, kan han påpeka det, och då får man ta upp ett samtal på det sätt som jag angav i mitt svar. Kommer man därvid inte överens, faller förutsättningarna för ett beredskapsarbete.

Jag vill, herr talman, bara betona att här naturligtvis är ett tvåsidigt ansvar – både försöka att få fram arbetsuppgifter för ungdomar som är arbetslösa och att se till att det sker på ett sådant sätt att anordnaren känner sig tillfreds.

STEN SVENSSON (m):

Herr talman! Jag tackar för det senaste tillägget som arbetsmarknadsministern gjorde. Jag har hela tiden utgått ifrån att vi har diskuterat förhållandet mellan arbetsförmedlingen och arbetsgivarna. Om en arbetsgivare rekryterar personer till beredskapsarbete eller motsvarande vid sidan om förmedlingen, kan jag förstå att statsrådet gör en klar markering mot detta i avslutningen av sitt interpellationssvar. Nu har jag ingen anledning att gå in på detta, utan jag har begränsat mig till att ta upp frågan om ansvarsfördelning mellan arbetsförmedlingen och arbetsgivarna. Ytterst gäller frågan att få ett så smidigt och bra fungerande samarbete som möjligt mellan berörda parter.

Jag ber än en gång att få tacka arbetsmarknadsministern för att han velat klarlägga vad som gäller, nämligen att det är arbetsgivarna som i det här fallet ändå har det slutgiltiga avgörandet.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5 Föredrogs och hänvisades

Motion

1978/79:2171 till finansutskottet

§ 6 Föredrogs men bordlades åter

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1978/79:18

§ 7 Anmälades och bordlades

Motioner

1978/79:2172 av *Alf Lövenborg* och *Rolf Hagel*

med anledning av propositionen 1978/79:87 om finansiellt stöd till

Luossavaara-Kiirunavaara AB

1978/79:2173 av *Britta Bergström*

1978/79:2174 av *Britta Bergström m. fl.*

1978/79:2175 av *Bo Forslund m. fl.*

1978/79:2176 av *Birgitta Hambræus m. fl.*

1978/79:2177 av *Kurt Hugosson* och *Doris Håvik*

1978/79:2178 av *Kurt Hugosson m. fl.*

1978/79:2179 av *Bertil Johansson* och *Kurt Söderström*

1978/79:2180 av *Marianne Karlsson*

1978/79:2181 av *Åke Polstam m. fl.*

1978/79:2182 av *Kurt Söderström*

1978/79:2183 av *Kurt Söderström* och *Bertil Johansson*

1978/79:2184 av *Kurt Söderström* och *Catarina Rönnung*

1978/79:2185 av *Håkan Winberg m. fl.*

med anledning av propositionen 1978/79:90 med förslag till ändring i

rättshjälpslagen (1972:429) m. m.

§ 8 Anmälan av interpellationer

Anmälades och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 13 februari

1978/79:144 av *Alf Lövenborg* (apk) till handelsministern om handelsutbytet med Polen, m. m.:

I skilda sammanhang uttrycks från auktoritativt håll att det är önskvärt att Sverige utökar sin handel med de socialistiska länderna. Det har sagts av

Tisdagen den
13 februari 1979

Anmälan av interpellationer

ansvariga statsråd och även framhållits på många andra sätt.

Men frågan är om alla möjligheter tas till vara. Vi tillåter oss betvivla detta. Hur skall man annars förklara att endast dryga 5 % av den svenska totalexporten hänförs till de socialistiska länderna? Så är det inte i alla kapitalistiska länder. Vårt grannland Finland har i jämförelse med Sverige ett mycket stort handelsutbyte med de socialistiska länderna. Det finska folket har haft stor nytta därav. Det har skapat många arbetstillfällen och varit till oskattbar nytta för det finska folkhushållet.

”För finländsk industri har handeln med Sovjet varit en styrka under den senaste lågkonjunkturen”, skrev en kommentator i tidskriften *Affärsvärlden* nr 51–52 1978. Han har naturligtvis rätt, och då inställer sig frågan: Av vilken anledning har det inte varit möjligt att utveckla Sveriges handel långt utöver de få procent som nu gäller?

Också för Sverige skulle en utökad handel med de socialistiska länderna vara till stor fördel. Vi har en hög och växande arbetslöshet och bör ha allt intresse av att genom vidgade handelsförbindelser skapa en grundval för sysselsättningen.

° Men vad sker? I en intervju i *Norrskensflamman* den 7 februari 1979 med den polske handelsministern Stanislaw Dlugosz framkom alarmerande uppgifter om hur en allmän passivitet lett till att en rad goda handelstillfällen med Polen missats. Bl. a. framhölls att Polen har ett stort intresse av att köpa större kvantiteter järnmalm, stora kvantiteter kvalitetsstål samt fartyg från Sverige, men att man från svensk sida visat ett sådant ointresse att beställningarna gått till andra länder.

Om detta är riktigt är det en utmanande och eländig handelspolitik som här kommer till uttryck. I krisens malmfälten går tusentals människor redan utan arbete. Gruvorna går på sparlåga. En ökad malmförsäljning betyder fler arbetstillfällen som i så fall har sumpats.

Samma källa, dvs. den biträdande polske handelsministern, säger också att Polen har röjt intresse av att importera fartyg, men att italienare och fransmän visat betydligt större intresse och kammat hem stora order. Om uppgifterna är riktiga, innebär det att man genom svensk ineffektivitet och bristande vilja att utveckla handeln med SEV-länderna saboterar ett nödvändigt sysselsättningstillskott i malmfälten och andra regioner.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till handelsministern få ställa följande frågor:

1. Hur bedömer statsrådet uppgifterna om att man från svensk sida, genom passivitet och ointresse, missat stora affärer med Polen, bl. a. när det gäller försäljning av malm från LKAB?

2. Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att öka handeln mellan Sverige och SEV-länderna?

1978/79:145 av Nils Hjorth (s) till kommunikationsministern om charterresorna från Sturups flygplats:

Nr 85

Tisdagen den
13 februari 1979

Den 1 maj 1978 infördes den s. k. charterskatten i Sverige, som innebar att av varje passagerare med charterflyg till utlandet uttogs en skatt om 100 kr., barn under 12 år undantagna.

Anmälan av interpellationer

Den nya skatten på turistresor till utlandet motiverades som ett försök att minska resandeströmmen till utländska semesterorter och på så sätt förbättra den svenska turistbalansen. Ett annat och starkare skäl torde dock ha varit att tillföra statskassan de ca 100 milj. kr. som skatten beräknades inbringa och därmed förbättra vår dåliga ekonomi.

I en motion av mig m. fl. samt i riksdagsdebatten uttalades stark oro för att den föreslagna skatten skulle innebära konkurrensnackdelar för Sturup så att en överströmning av charterresenärer skulle ske till Kastrup i stället.

I sitt yttrande till skatteutskottet över förslaget fann trafikutskottet det angeläget att den positiva trend beträffande avresande charterresenärer från Sturup som kunnat konstateras och som torde bero på vidtagna stimulansåtgärder inte vänds. Skatteutskottet var heller inte säkert på att charterskatten inte skulle kunna vara till nackdel och förväntade att regeringen med största uppmärksamhet skulle följa verkningarna av reseskatten för Sturups vidkommande och skyndsamt skulle vidta åtgärder för att eliminera konkurrensnedvridningen till flygplatsens nackdel.

Luftfartsverket påtalade också i skrivelse till budgetministern riskerna för en konkurrensnedvridning till Sturups nackdel i samband med en beskattning av flygföretagens passagerare.

I en skrivelse till regeringen i juli förra året bedömde luftfartsverket det inte vara möjligt under den kommande vintersäsongen att bibehålla chartertrafiken på Sturup på den uppnådda nivån, om skillnaden i reseskatt mellan Sverige och Danmark bestod.

Dessa skrivelser uttalade varningar och farhågor har nu besannats. Chartertrafikens ökning på Sturup har bromsats avsevärt. Om man tittar på perioden oktober–december 1978, finner man att ökningen var endast 11 % mot hela 36 % motsvarande tid 1977. Då är att märka att researrangörerna i förhoppning om åtgärder i utjämnande syfte från regeringens sida än så länge inte vidtagit några mera drastiska åtgärder för en överflyttning av trafiken till Kastrup. Dröjer det med ingripande från regeringen är det stor risk att reseföretagen i större utsträckning låter charterresorna utgå från Danmark.

Inför sommarsäsongen är det uppenbart att så kommer att ske, om inga utjämnande åtgärder vidtas.

Med hänvisning till det anförda får jag fråga kommunikationsministern:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att motverka en överströmning av charterpassagerare från Sturup till Kastrup?

§ 9 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

*Meddelande om
frågor**den 12 februari*

1978/79:342 av *Lennart Pettersson* (s) till industriministern om utformningen av avtalet rörande statens övertagande av Kockumsbolagen:

Som ett resultat av det preliminära avtal som träffats mellan folkpartiregeringen och Kockums AB pågår enligt tidningsuppgifter omfattande spekulationsköp av Kockumsaktier av en känd finansman. Denne satt för övrigt med vid förhandlingsbordet när avtalet gjordes upp. Syftet bakom förvärven av aktierna uppges vara att tillgodogöra sig skattemässiga förlustavdrag på flera hundra miljoner kronor.

Är det riktigt att avtalet ger denna möjlighet, tvingas riksdagen återigen att konstatera hur de borgerliga regeringarna slösar med skattebetalarnas pengar i sina ekonomiska uppgörelser med kapitalägarna.

I syfte att skapa klarhet på denna viktiga punkt i Kockumsavtalet ber jag att få ställa följande frågor till industriministern:

1. Kan statsrådet försäkra riksdagen att Kockumsavtalet inte utformats på ett sådant sätt att det genom ekonomiska manipulationer blir möjligt för skrupelfria personer att göra vinster på flera hundra miljoner kronor på skattemässiga förlustavdrag?

2. Om statsrådet inte kan ge en sådan försäkran, vilka åtgärder ämnar regeringen då vidta för att förhindra utnyttjandet av förlustavdragen?

1978/79:343 av *Arne Nygren* (s) till justitieministern om prioriteringen av kampen mot den ekonomiska brottsligheten:

En länsåklagare har kritiserats för att han i sitt arbete prioriterat kampen mot den ekonomiska brottsligheten.

Med anledning av detta vill jag fråga justitieministern:

Är justitieministern beredd att redovisa hur regeringen anser att kampen mot den ekonomiska och den organiserade brottsligheten skall prioriteras i det brottsbekämpande arbetet?

den 13 februari

1978/79:344 av *Bonnie Bernström* (fp) till kommunikationsministern om åtgärder mot olaga yrkesmässig trafik:

I framför allt de större städerna har taxi fått konkurrens av en olaga yrkesmässig trafik, s. k. svartåkare. Det finns anledning att starkt misstänka att skatter och sociala avgifter inte erläggs av utövarna. Allmänheten som anlitar utövarare av olaga yrkesmässig trafik är oftast omedveten om hur oskyddad man är från försäkringssynpunkt. Därtill hävdas det från fackligt

håll att legala taxichaufförer har blivit hotade med olika vapen när de har försökt att utföra mottagarbeställningar. Straffpåföljden för olaga yrkesmässig trafik är låg, ca 300 kr. i böter. Det kan knappast ha en preventiv effekt med tanke på de förtjänster som kan göras. Det kan därför finnas anledning att skärpa straffet.

Med anledning av den alltmer omfattande olaga yrkesmässiga trafiken vill jag fråga kommunikationsministern:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att minska olaga yrkesmässig trafik?

1978/79:345 av *Pär Granstedt* (c) till statsrådet Carl Tham om ett kraftvärmeverk i Södertälje:

Enligt statsrådets uttalande i Radio Södertälje skall frågan om ett kraftvärmeverk i Södertälje ingå i den utredning om södra Storstockholms värmeförsörjning som aviserats.

Innebär detta någon risk för att kraftvärmeprojektet i Södertälje försenas eller inte alls förverkligas?

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.30.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert

Nr 85

Tisdagen den
13 februari 1979

*Meddelande om
frågor*